

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Zlouporaba tržišta

Sandra Simić

18. Međunarodna konferencija Zagrebačke burze

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Uvod

- Transparentnost i zlouporaba
- Uređeno tržište i MTP
- Zahtjevi transparentnosti za MTP propisati će se Pravilima MTP – a

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Iznimke od primjene

- Program otkupa vlastitih dionica, te stabilizacija financijskih instrumenata prema Uredbi Komisije (EZ) broj 2273/2003
- Transakcije koje se provode u svrhu monetarne, tečajne politike ili politike upravljanja javnim dugom

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Povlaštena informacija

- Precizna narav
- Nedostupnost javnosti
- Vjerojatnost značajnog utjecaja na cijenu financijskog instrumenta ili izvedenice
- Informacija se mora odnositi, posredno ili neposredno na izdavatelja financijskog instrumenta ili na taj instrument

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Primarni insideri

Prema članku 456. stavak 2., to su osobe koje posjeduju povlaštenu informaciju temeljem:

- članstva u upravnim ili nadzornim tijelima izdavatelja
- udjela u kapitalu izdavatelja
- pristupa informaciji kroz obavljanje posla, profesije ili dužnosti
- počinjenog kaznenog djela

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Sekundarni insideri

- Svaka osoba koja nije primarni insider (članak 458.)
- Osoba koja posjeduje povlaštenu informaciju i koja zna ili je trebala znati da je riječ o povlaštenoj informaciji

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Zabrane

Zabranjeno je:

- **Steći ili otpustiti** financijski instrument na koji se povlaštena informacija odnosi
- **Otkriti ili učiniti dostupnom** povlaštenu informaciju, osim u redovnom tijeku obavljanja posla, profesije ili dužnosti
- **Preporučiti ili navoditi** nekog da stekne ili otpusti financijski instrument na temelju povlaštene informacije

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Transparentnost

- Člancima 459. i 460. propisana je dužnost objavljivanja povlaštenih informacija koje se **neposredno** odnose na izdavatelja
- Izraz “materijalna činjenica” iz ZTVP-a je u ZTK – u zamijenjen izrazom “ povlaštena informacija koja se neposredno odnosi na izdavatelja”
- Pravilnik o objavi informacija – orijentacijska lista CESR-a

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Transparentnost

- Člankom 461. ZTK propisana je mogućnost odgode objavljivanja povlaštene informacije **na vlastitu odgovornost** izdavatelja ako:
  1. informacija ne bi dovela javnost u zabludu
  2. izdavatelj može osigurati povjerljivost iste

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Transparentnost

- Obveza prijave stjecanja/otpuštanja dionica izdavatelja za osobe koje pri izdavatelju obavljaju rukovoditeljske dužnosti, te s njima usko povezane osobe
- Oslobodjenje od te obveze za stjecanja/otpuštanja ispod 40.000, 00 HRK

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Manipulacija tržištem

- Neistiniti ili obmanjujući signali ili usklađeno djelovanje s ciljem držanja cijene na umjetnoj razini
- Fiktivni postupci ili svaki drugi oblik obmane ili prijevare
- Širenje informacija

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Manipulacija tržištem

- Dvije bitne izmjene kod definicije manipulacije tržištem:
  - Prihvaćene tržišne prakse
  - Novinari

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Manipulacija tržištem

- Prihvaćene tržišne prakse na tržištu Agencija prihvaća prema propisanom postupku, u suradnji sa subjekima na tržištu
- Prihvaćena tržišna praksa nije iznimka od primjene zakona, već se nešto neće smatrati manipulacijom ako ista postoji, te ako se dokaže opravdani razlog
- Pravilnik o prihvaćenim tržišnim praksama
- Prilikom procjene širenja informacija u tom kontekstu od strane novinara, uzimaju se u obzir pravila novinarske struke

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Kaznene odredbe

- Kaznena djela “*Korištenje, otkrivanje i preporučivanje povlaštenih informacija*” i “*Manipulacija tržištem*” biti će u izmjeni Kaznenog zakona koja će stupiti na snagu također 1. siječnja 2009.
- Za primarne insidere zapriječena je stroža kazna
- Kazneno djelo kažnjivo je u pokušaju samo ako se radi o **stjecanju/otpuštanju** financijskog instrumenta

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Preporuke

- Preporuka je istraživanje ili informacija kojom se izričito ili prešutno preporuča ili predlaže strategija ulaganja
- Preporuka mora biti namijenjena distribucijskim kanalima ili javnosti
- Davatelj preporuke je fizička ili pravna osoba koja izrađuje ili distribuira iste pri obavljanju svoje profesije ili poslovne djelatnosti

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Preporuke

- Zakon propisuje opća i posebna pravila vezana uz prikaz preporuka
- Svaka preporuka mora sadržavati detaljno propisane informacije u okviru kojih je potrebno navesti: identitet osobe koja je izradila preporuku, izvore informacija, metodologiju izrade, sukobe interesa i brojne druge podatke, kojima se jamči vjerodostojnost preporuke
- Ako novinari donesu posebna pravila kojima se postižu istovjetni učinci, tada će se primjenjivati ta pravila umjesto Zakona

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Nadzorne mjere

- Obustava trgovanja
- Privremena blokada financijskog instrumenta do 60 dana (samo ako se radi o kaznenim djelima)
- Privremena zabrana obavljanja profesionalne djelatnosti

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Nadzorne mjere

- Objava povlaštene informacije o trošku osobe koja je bila obvezna istu objaviti
- Nalaganje Davatelju preporuke da objavi ispravljenu preporuku
- Mogućnost objave javnosti svake poduzete mjere ili sankcije zbog povrede Zakona (osim ako isto ne bi ozbiljno ugrozilo financijsko tržište ili prouzročilo nerazmjernu štetu)

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Nadzorne mjere

- Međunarodna suradnja detaljno je obrađena u Zakonu, koje odredbe stupaju na snagu danom ulaska u EU, što podrazumijeva zajedničke nadzore stranih regulatora

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Hvala na pažnji